

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет іноземних мов

Кафедра германської філології, перекладу та зарубіжної літератури

К В А Л І Ф І К А Ц І Й Н А Р О Б О Т А

на тему:

**ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ВІДТВОРЕННІ ЖІНОЧИХ ОБРАЗІВ
В ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ ЛІАН МОРИАРТІ *NINE PERFECT STRANGERS***

Студентки 2 курсу групи 2 МФА
Галузі знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
Плужник Катерини Вікторівни

Використання чужих ідей,
результатів і текстів мають посилання
на відповідне джерело

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Науковий керівник:
Сольська Тетяна Миколаївна
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської
філології, перекладу та
зарубіжної літератури

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2024 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЖІНОЧИХ ОБРАЗІВ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ ТА ЙОГО ПЕРЕКЛАДІ	
1.1 Художній текст як об'єкт дослідження у перекладознавстві.....	6
1.2 Структура образу жінки в художньому тексті.....	11
1.3 Лексико-стилістичні засоби створення художнього образу жінки.....	19
1.4 Специфіка відтворення жіночих образів в перекладі.....	27
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	33
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ЖІНОЧИХ ОБРАЗІВ У ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ ЛІАН МОРІАРТІ NINE PERFECT STRANGERS УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	
2.1 Структура жіночих образів в романі.....	36
2.1.1 Зовнішній вигляд.....	43
2.1.2 Риси характеру.....	51
2.1.3 Емоційний стан.....	57
2.2 Перекладацькі трансформації у відтворенні жіночих образів роману.....	63
2.2.1 Трансформація генералізації.....	63
2.2.2 Трансформація конкретизації.....	66
2.2.3 Трансформація додавання.....	69
2.2.4 Трансформація вилучення.....	71
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	74
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	76
ДОДАТКИ.....	79
ДОДАТОК А Лексико-стилістичні засоби художнього образу жінки.....	79
ДОДАТОК Б Лексичні трансформації у відтворенні жіночих образів роману.....	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Анікіна І., Мельник Т. Американська література епохи постмодернізму. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 55. Том 1. С.125-129
2. Анікіна І, Мельник Т. Субжанри сучасної німецької та англійської прози. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). 2023. № 3 (55). С. 52-57.
3. Бесараб О.М. Деякі аспекти кореляції еволюції жіночого образу в європейських літературах. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія.* № 16. 2015. С. 75-77.
4. Білозерська Л. П., Возненко Н. В., Радецька С. В. Термінологія та переклад. Вінниця, 2010. 232 с.
5. Білоус Н. В. Сильові особливості моделювання жіночих характерів в українській літературі другої половини ХІХ - початку ХХ ст. Дис. Київ, 2005. Автореферат. 20 с.
6. Богайчук О.С. Лексичні трансформації в перекладі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія.* Том 2. № 49. 2021. С. 143-146
7. Бойцун І.Є. Жінка-деміург у маргінальному суспільстві в оповіданні «Березень – місяць перемін» Раїси Іванченко. *Філологічний дискурс.* Випуск 2. 2015. С. 7-10.
8. Бондаренко С.О. Перекладацькі трансформації у перекладі з англійської мови (на основі творів Едгара По). *Молодий вчений.* № 4.1 (31.1). 2016. С. 27-29.
9. Бусел В.Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Ірпінь: ВТФ «Перун». 2005. С. 1728.
10. Власова Т.І., Білан Н.І. Міжкультурна комунікація та переклад. Методичні вказівки до курсів теорії та практики перекладу. Дніпропетровськ: ДНУЗТ. 2010. С. 50.
11. Вороний М. «В Сяйві мрій»: вірші. *Сяйво.* 1913. С. 65
12. Гарбар А. І. Гендерна лінгвістика: передумови становлення і розвиток. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія.* Вип. 52(1).2021.С. 32-35.
13. Дейнеко І. А. До проблеми відтворення образно-стилістичної системи автора в перекладі. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка.* 2013. Вип. 4. С. 239-242.
14. Дуденко О.В. Вербалізація концепту «жінка» в повісті «Дівчатка» О. Забужко. 2018. С. 1-5.

15. Думчак І.М. Лексичні трансформації у перекладі роману Тоні Моррісон «Пісня Соломона». *Записки з романо-германської філології*. Випуск 1(46), 2021. С. 38-45.
16. Душко Х., Маслова Ю., Жуков В. Репрезентація гендерних стереотипів у художній літературі. *Journal of Education, Health and Sport*. 6(5). 2016. С.329-340.
17. Ерліхман А.М., Кульчицька О.О. Лексико-стилістичні засоби формування образу головного персонажа у романі Джонатана Сафрана Фоєра «Extremely loud and incredibly close». *Закарпатські філологічні студії*. Том 1. Випуск 25. 2018. С. 93.
18. Журавель Т. В., Хайдарі Н. І. Поняття перекладацьких трансформацій та проблема їх класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. Том 2. № 19. 2015. С. 148-150.
19. Загнітко А.П. Сучасний лінгвістичний словник. Вінниця. 2020. С. 920.
20. Ільків А. В., Цуркан М. В., Криницька О. І., Типологія жіночих образів у романі Джейн Остін «Чуття і чутливість»: Проблема перекладу ключових термінів. *Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка. Слово*. № 17(65). 2022. С. 1-14.
21. Корунець, І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. Вінниця: «Нова Книга». 2003. С. 360.
22. Костюк М. М. Відношення і місце порівняння в системі образних засобів. Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. 2014. Вип. 26. С. 145-152.
23. Крупка М.І. Гендерний дискурс у сучасній українській літературі. Актуальні проблеми сучасної філології. Літературознавство. *Науковий вісник Рівненського державного гуманітарного університету*. Випуск 9. 2000. С.145-151.
24. Кузенко Г. М. Парадигма гендерних стереотипів у мовній картині світу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. Вип. 8(2). 2014.С. 243-245.
25. Кузенко Г.М. Навчальний посібник з курсу «Теорія та практика перекладу». Миколаїв. Видавництво МДГУ ім. Петра Могили. 2008. С. 232.
26. Левицька Н.Є. Своєрідність образів чоловіків у сучасній жіночій прозі. № 211. 2011. С. 138-140.
27. Левченко О. Порівняння як засіб вербалізації концепту Жінка (на матеріалі дослідницького корпусу сучасної української художньої прози). *Дані текстових корпусів у лінгвістичних дослідженнях: монографія*. Львів: Вид-во Львівської політехніки. 2015. С. 87-101.

28. Лімборський І. В. Перекладач як читач та інтерпретатор художнього тексту (компаративні проєкції). *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Філологічні науки.* № 1. 2015. С. 16-20.
29. Лобода В. А. Перекладацькі трансформації: дефінітивний характер та проблема класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія.* № 43 том 4. 2019. С. 72-74
30. Максимов С.Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту для студентів факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання: навч. посіб. Київ. 2006. С. 157.
31. Мамрак А. В. Вступ до теорії перекладу. 2009. С. 304.
32. Мартинюк А. П. Регулятивна функція гендерно маркованих одиниць (на матеріалі сучасного англomовного публіцистичного дискурсу). Київ. 2006. С. 42.
33. Михайленко О. О. Прийом перекладу як один з основних елементів техніки перекладу. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка.* 2012. № 13 (248). С. 201–208.
34. Мельник О., Гулик. М. Питомі виражальні засоби в сучасних українських перекладах. *Молодий вчений,* 2 (54). 2018. С. 204-208.
35. Морозова І. Б., Репушевська І. І. Жіночий роман і «чік-літ»: вербальні особливості. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія.* 2019. № 38 том 2. С. 21-24.
36. Мюллер Ю.Е. Лексико-семантичні трансформації у художньому перекладі. *Мова.* № 22. 2014. С. 156-161.
37. Ніколаєва Т.М. Особливості художнього перекладу з української на англійську мову. *Вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: Філологія.* Випуск 42. 2018. С. 119-127.
38. Павлова О.Г. Терміни, професіоналізми і номенклатурні знаки (до проблеми класифікації спеціальної лексики). *Вісник Національного університету «Львівська політехніка».* № 620. 2008. С. 49-54.
39. Пашко С. В, Рябокін Н. О., Англomовні художні засоби та способи їх перекладу. Метафора, порівняння та гіпербола. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика.* Том 33 (72). № 5. Ч.1. 2022. С. 232 – 236.
40. Пріщенко К. В. Роль перекладацьких трансформацій у процесі перекладу художнього тексту. *Журнал Науковий Огляд.* № 8(71). 2020.
41. Рибенок В. В. Сутність лексико-семантичних трансформацій. *Наукові записки. Серія: Філологія.* Випуск 24. 2012. С. 253-255.

42. Савчук Г. В., Дашкова К. В. Особливості перекладу художньої літератури. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія.* №35 том 2. 2018. С. 79-81.
43. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава. 2006.С. 716.
44. Сігова К. В. Жанр жіночого роману як один із видів роману масової літератури. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка* (75). 2014. рр. 305-308.
45. Сіняговська І. Ю. Визначення та класифікація перекладацьких трансформацій у процесі художнього перекладу тексту. *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]*. Серія: Філологія. Мовознавство.Т. 221. Вип. 209. 2014. С. 89-93.
46. Собецька Н. В. Гендер і мова в сучасному лінгвістичному світі. *Дослідження з лексикології і граматики української мови*. Вип. 15. 2014. 28-36.
47. Сукаленко Т. М. Метафоричне вираження концепту ЖІНКА в українській мові. Київ. 2010. С. 240.
48. Татусько Д.Ю., Хаджи А.Ю. Гендерно марковані одиниці сучасної англійської мови. *Збірник наукових праць ЛОГО*. 2021. С. 107 -108.
49. Філоненко С. О. Концепція особистості жінки в українській жіночій прозі 90-х років ХХ століття. Ніжин. 2006. С. 156.
- 50.Шевчук З. С. Схема опису мовного портрета жінки. *Науковий вісник актуальні проблеми філології та перекладознавства*. Хмельницький. Випуск 7. 2014. С. 210-212.
51. Ширяєва О. В. Оказіоналізм у художньому тексті: лінгвальний статус та головні ознаки (на матеріалі роману Г. Мюллер «Гойдалка дихання»). *Іноземна філологія*. Випуск. 127(1). 2014. С. 103-109.
52. Шинкарук В.І. Художній образ. Філософський енциклопедичний словник. Київ. Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України: Абрис. 2002. С. 702-742.
53. Шишко А. В Граматичні трансформації в художньому перекладі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія.* № 43 том 4. 2019. С. 1-9.
54. Юрескул І. Типологія жіночих образів в українській жіночій прозі кінця 20 століття. *Наука. Освіта. Молодь*. Випуск 2. 2016. С. 250-251.
55. Angel K., The history of ‘Female Sexual Dysfunction’ as a mental disorder in the 20th century. Current opinion in psychiatry. 2010. P.536.
56. Bánhegyi M. Translation Shifts and Translator Strategies in the Hungarian Translation of Alice Munro's "Boys and Girls". *Central European Journal of Canadian Studies*. 8(1). 2012. Pp. 89-102.

57. Baykan B. Women's reading and writing practices: chick-lit as a site of struggle in popular culture and literature. *IJASOS- International E-Journal of Advances in Social Sciences*. Vol. I. Issue 1. 2015. Pp. 27-33.
58. Best D. Gender stereotypes. *Encyclopedia of sex and gender: Men and women in the world's cultures* / Ed. Carol R. Ember and Melvin Ember. New York: 2003. P. 11-23.
59. Cameron, D. *Language and Sexuality* (Cambridge: Cambridge University Press). 2003. P. 264.
60. Connor P. Translation Theory. *The Encyclopedia of the Novel*. UK.: Blackwell Publishing Ltd., 2011. Pp. 817-822.
61. Cyrus L. Old concepts, new ideas: approaches to translation shifts. *MonTi: Monografías de Traducción e Interpretación*. 2009. Pp. 87-106.
62. Eckert P, McConnel–Ginet S. *Language and gender*. New York: Cambridge University Press. 2003. P 366.
63. Ferriss S., Young M. *Chick Lit: The New Woman's Fiction* (1st ed.). Routledge. 2005. P 282.
64. Forceville C. Metaphor in pictures and multimodal representations. In *The Cambridge Handbook of Metaphor and Thought*. Raymond W. Gibbs, Jr. (Ed.). New York: Cambridge University Press. 2008 pp.462-482.
65. Genz S. Singled Out: Postfeminism's 'New Woman' and the Dilemma of Having It All. *The Journal of Popular Culture*. New Jersey: Wiley-Blackwell. Vol. 43.Iss. 1. 2010. P. 97-119.
66. Ghanooni A.R. Equivalence in Translation. *Armenian Folia Anglistika*. 2011. P. 116-121.
67. Glukhova L. Translation transformations in multilingual educational discourse. *International Journal of Multilingual Education*. №5. 2015. Pp. 49-60.
68. Hambur F.M. and Nurhayati N., Feminism thoughts in 20th and 21st century literary works: A comparative study. *EduLite: Journal of English Education, Literature and Culture*, 4(2), 2019. Pp.183-193.
69. Hanggraningtyas M., Hanggraningtyas D. E. An Analysis of Translation Shift and Its Equivalence in *To Margot Heinemann (1935) By John Cornford into Huesca (1948) By Chairil Anwar*. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. Volume 662. 2022. Pp. 759-766.
70. Heslien S. *Cohesion, Style and Narrative in Foer's Extremely Loud and Incredibly Close: a thesis*. Oslo. 2012. P. 78-109.
71. Hird, M. «Gender's nature: intersexuality, transsexualism and the "sex"/"gender" binary». *Feminist theory*. 2000. Pp. 347–364.
72. Kolehmainen L, Penttila E, Piet Van Poucke. Introduction: Literary Texts and their Translations as an Object of Research. *International Journal*. 2016. P. 34

73. Kosmeda, T.A., Karpenko, N.A., Osipova, T.F., Salionovych, L.M., Khaliman, O.V. Henderna linhvistyka v Ukraini: istoriia, teoretychni zasady, dyskursyvna praktyka. Kharkiv. 2014. P. 17
74. Kövecses Z. Metaphor: A practical introduction. Oxford: Oxford University Press. 2012. P. 375.
75. Modestov V. S. Artistic translation: history, theory, practice. 2006. P. 464
76. Munday J. Translation: Theory and Practice in Dialogue. Centre for Translation Studies, University of Leeds. United Kingdom, 2010. P. 228
77. Muntian A. O., Shpak I. V. Verbalization of Female Artistic Images in “A Thousand Splendid Suns” by Khaled Hosseini: Gender Aspect. *Наук. записки Нац. ун-ту “Острозька академія”. Серія :Філологія : зб. наук. пр. Острозьк.* 2020. Вип. 9 (77). Pp. 193-197.
78. Novosadska O. Metaphorical verbalization of the concept woman in the victorian novels of Mary Braddon. *Linguaculture* 1. 2020. Pp.113-122.
79. Pérez L. de Heredia M. Translating Gender Stereotypes: An Overview on Global Telefiction. *Altre Modernità*. 2016. Pp. 166-181.
80. Popova T.G. Linguistic life of a person and ethnos: psycholinguistic and cognitive aspects. 2008. P. 43
81. Prydatchenko, O. Lintvar. "Research of the concept field "woman" in the modern socio-cultural space." Collection of scientific papers "Overcoming language and communication barriers: education, science, culture". Kyiv, 2021. Pp. 342-345
82. Pym A. Exploring Translation Theories. London and New York: Routledge, 2014. P. 192
83. Richardson S. “Feminist philosophy of science: history, contributions, and challenges”. Synthese. 2010. P. 177.
84. Rozvod E. Understanding of Concept in Foreign Linguistics. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Розділ 1. Когнітивна лінгвістика. 5. 2016. Pp. 80-83.
85. Ryan M. Literary Theory: A Practical Introduction. Wiley Blackwell & Sons Ltd, Third Edition. 2017. P 304.
86. Schleiermacher F. On the different methods of translating. *The Translation Studies*. London: Routledge. 2012. P. 43-63
87. Schulz D. and Bahník Š., Gender associations in the twentieth-century English-language literature. *Journal of Research in Personality*. 2019. Pp.88-97.
88. Tannen D. Gender and family interaction. *The handbook of language and gender*. Backwell Publishing Ltd, 2003. Pp.179-201.
89. Ternova J. Language objectivization of the adjectival phrase of concept “Successful woman” in Ukrainian prose of the end of the XX – beginning of the XXI centuries. *Journal “Ukrainian sense”, (1).*2020. Pp. 112-122.

90. Tillayev Z. A. Verbalization of the concept “Woman” in English Phraseological Units. *International Journal of Integrated Education*. Volume 4. Issue 3. 2021. Pp. 105-114.

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

91. Chick-lit. URL: <https://www.ldoceonline.com/dictionary/chick-lit> (дата звернення: 29.05.2024).

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

92. Моріарті Л. Дев'ять незнайомців. Переклад з англ.: Тетяна Ткалюк. Видавнича група КМ – БУКС, 2023. – С.560.
93. Moriarty Liane *Nine Perfect Strangers*. 2023. P.464